

Sõnumeid

Karksi koolis avati taaskasutuskeskus

Karksi Kultuuriselts käivitas kokkuleppel Karksi vallaga heategevusprojekti ja avas 17. augustil endise Karksi Lasteaed-Algkooli klassiruumides taaskasutuskeskuse.

Igäühel meist jääb kappi seisma riideid ja jalatseid, mida me enam mingil põhjusel ei kasuta, seda eriti laste puhul, sest nad kasvavad riidest ja jalatsitest kiiresti välja. Samas võib neid aga mõnel teisel vaja minna.

Esialgu on välja pandud Rootsi saadud kasutatud riided ja jalanõud, mida on võimalik osta sümboolse hinnaga. Võtame vastu annetajatelt korralikke ja puhtaid riideid, jalatseid, terveid lauanooseid, köögitarbeid, raamatuid ja ajakirju.

Kultuuriseltsil on õmblusmasinad ja sügistalvisel ajal on kavas korraldada õppepäevi, et spetsialistide juhendamisel õmmelda kasutatud riidest kandekotte, mänguasju, lapitoid jms. Koostöös Lastekaitsekeskusega valmistatakse ette projekti laste vaba aja sisustamiseks, kus kindlal nädalapäeval saavad käsitööhuvilised lapsed õmmelda nukuriideid, vooditarbeid ja mänguasju.

Taaskasutuskeskus Karksis (sissepääs koolimaja peauksest) on avatud kaks päeva nädalas: teisipäeviti kella 12–15 ja kolmapäeviti 16–18.

Info Anne Kaljumäelt telefonidel 433 2721 ja 528 3115.

Helve Joon

Perede õppe- ja puhkeris

Sudiste Maanaiste Selts korraldas augustikuul teisel laupäeval õppe- ja puhkerisi peredele, kus 44 osavõtjast olid pooled lapsed.

Suure-Jaani lähisel Energia talus oli võimalus näha loodusparaselt ravimtaimede kasvatamist ja nendest teesegude valmistamist. Soovijad said juua ravimtaimede talu logoga eripärase kujuga teetassidest ja osta kaasa teepakke.

Edasi kulges teekond Pärnu suunas. Teel peatuti Väandras Lydia Koidula sünnipaigas ja põigati sisse Tori põrgusse uudistama sealsete sarvikute valdusalasid.

Pikem peatus oli Pärnus, kus oli planeeritud puhkeaeg rannas. Jaheda ja tuulise ilma tõttu käisid suplemas ainult julgemad, teised sulistasid jalgpuidi merevees.

Huvipakkuv oli käesoleva aasta märtsikuus avatud Pärnu Tervise Paradiisi külastus. Vaadeldi veekestust, SPA hotelli ja selle alumisel korrusel paiknevat ravikabinetti ja soolakambrit. Maja infojuht rääkis külarahvale puhke- ja ravivõimalustest.

• Aivar Siim tutvustab Teemehikese juures oma Energia talu. HELVE JOONE foto

• Anne Kaljumäe võtab Karksi taaskasutuskeskuses vastu esimesi külalastajaid. HELVE JOONE foto

Meeldejäeva elamuse sai reisiseltskond tagasiteel, külastades Sigaste küla Raja talu minilooma-aeda.

Helve Joon

"Ugala" uuslavastus Karksi-Nuias

4. septembril kell 19 mängib "Ugala" teater Karksi-Nuia rahvamajas oma verivärsket lavastust "Aastapäeva pidu". Selle näidendi on spetsiaalselt väikestes rahvamajades mängimiseks kirjutanud Andres Noormets, kes on ühtlasi ka loo lavastaja.

Loo tegevuski viib meid ühte rahvamajja öhtul enne aastapäevapidu. Kohalikud isetegevuslased on kokku tulnud, et harjutada läbi järgmise päeva eeskava. Kõik, mis selle aja jooksul tegelastega toimub, on laval näha.

"Aastapäeva pidu" on dokumentaalne etendus samavõrra kui armastatud seriaal "Õnne 13" on dokumentaaldraama. Dokumentaalsed, mille alusel teatritükk sünnib, on just see aeg, milles me siin ja praegu elame, ja Eestimaa inimesed, kes seda aega asustavad. Kõik selles loos üles astuvad tegelased elavad iga päev meie ümber – rahvamaja juhataja, mesinik, õpetaja, metsatöölised...

Aastapäevapeo proovis lauldakse, valmistatakse intensiivselt eelseisvaks pidulikuks etteastumiseks ja aina üllatatakse kõigest kummalisest, mida üks prooviõhtu tavalises rahvamajas võib pakkuda. Lavastuses kõlavad koorilaulud on trupile selgeks õpetanud Peeter Konovalov. Mängivad Luule Komissarov, Jaana Kuk, Kata-Riina Luide, Piret Aus (külalisena), Margus Väher, Gert Raudsep, Erni Kask, Üllo Kaur ja Peeter Konovalov.

Helle Leppik,

"Ugala" kirjandustoimetaja

Lillin olli mulke suvekuul

Ega seda ega päe juhtu, et mulgi kokku saave ja sis oma asjust veidi lähempäält kõnele. Sedakorda juhtus sii Lillin ja selle toreda ette-

võtmise eestvedäje olli sii mede oma Mulgi Kultuuri Instituut. Ega seda päävä es saanu eriti reklaamitu, seepärast olli osasaajaid seitsmekümne inemese jägu. Sedä me täame täpselt, sest egä osavõtja sai nimepulgä rindä.

Edimesel pääväl sai sis lauld koon Kerlige, tantsit koon Kalle, Airika ja Terjege, tõsisempät juttu aet Madisege ning ka mudu mulgi asjust kõnelt. Juliuse lõõtsamäng lõkke man olli kah tore.

Tõisel pääväl olive egasugu tüükambre avat. Küll sai kangakamren vaipa kudade – koon käsitüümeistri Elvige; keelekamren juttu aja – aga sedä küll ainult mulgi keeli, ning sääl olli medel üits tore õppaja Hille kah viil toess.

Kannelt ja lokkflööti sai Lilioga roovi ja tantsukamren koon Anneli ning Kerstige tantsi. Kige torempi ollive aga Korvi-Priidu korvipunumise tunni, sest nii algisive joba edimesel öhtal, ning osa latsi es länungi enämp mujjale.

Käsitüü vällänäituss olli medel kah. Sääl olive kik Vösu Elvi tet käsitüü vällän – küll sii olli üits uhke asi.

Medel käüs kah viil Anu Taul külän, kes ku engel laulse omi laule.

Mede toidukiitmis naase olive kah tubli, sest kolmel pääväl pakusive nemä ainult mulgi süüki, mis olli kigele imuroass.

Sedäkõrda olli medel ka vene latsi külän, nemä tutvusive mede perimuskultuurige ja võtsive esi kah päävist osa.

Sii olli üits vahva aig ja taass siinkottal tänäde suure tüü iist, mis Terje ja Kalle tegive, ning ka äid inemesi Kultuurikapitalin ning ka kohaliken Mulgimaa vallavalitsusten, kes mede tegemisi innusive.

Kirja pannu Alli Laande, Mulgi Kultuuri Instituudi pernaene

Bussiliikluses on muudatusi

Hommikune bussiliin nr. 67 Karksi-Nuia – Veneküla – Tuhalaane – Anikatsi – Sudiste – Karksi – Karksi-Nuia jääb samaks. Et Karksi on vaja tuua gümnaasiumisse rohkem lapsi, suundub sama buss kell 7.35 tagasi Karksisse marsruudil Karksi-Nuia – Kooli – Kõvaküla – Ainja – Tamme – Pargi – Karksi – Lossimäe – Karksi-Nuia – Kooli.

Et buss enam Sinejärve ei käi, siis Kõvaküla ja Ainja küla lapsed saavad kooli eeltoodud liinibussiga. Samuti võiks arvestada, et varajasema bussiga saavad kooli väljaspool Karksi küla elavad lapsed ja esimese kooliastme Karksi lapsed. Teise ringiga aga Karksi küla vanemate kooliastmete lapsed.

Teine muudatus puudutab bussiliini nr. 67 öhtust ringi väljumisega Karksi-Nuiast kell 17.10. Buss sõidab Karksi edasi Sudistes ja tuleb sealt otse tagasi Karksi-Nuia, läbimata Ainja küla. Sõidugraafik Karksi-Nuia – Lossimäe – Karksi – Pargi – Toomesoo – Sudiste – Toomesoo – Vabriku – Karksi-Nuia.

September on koolikuu

Lapsed tõttavad kooli poole, lilled peos, et ulatada need oma lemmikõpetajale. Kuigi suvel oli hea puhata, ootab iga laps 1. septembrit, et saada kokku oma klassikaaslastega ja alustada õppetööd.

Sellel aastal on nii mitme õpetaja kui ka paljude laste koolitee erinev eelmistel aastatel harjutuga. Sellest õppeaastast on vallas ainult üks kool – Karksi-Nuia Gümnaasium. Hea meel on, et koolide liitumisel said kõik tööeas õpetajad oma tööd jätkata Karksi-Nuia Gümnaasiumis. Gümnaasiumi on juurde loodud uued töökohad, mis peaksid toetama laste paremat edasijõudmist koolis. On ju meie kõigi kohus anda lapsele võimalikult hea haridus, mis võimaldaks pärast kooli teha meelepäraseid valikuid edasiseks eluks.

Tööle on võetud sotsiaalpedagoog, suurendatud on psühholoogi ja pikapäevakasvatavate tööaega – ikka selleks, kui tekiavad raskused koolis edasijõudmisel, et oleks õpetajaid, kes aitavad last.

Kutsun lapsevanemaid üles suunama oma lapsi kuni üheksanda klassini pikapäevavahetustesse, kus pedagoogide käe all õpitakse selgeks kodused tööd, et nendega ei oleks vaja enam tegelda kodus. Et lapsed pikal päeval nalga ei peaks kannatama, taaskäivitatakse pika päeva toitlustamine. Vald doteerib toidu maksumusest poole.

Kindlasti on ka õpetajad hästi puhanud ja tahavad uue kooliaasta lastele meeldejäävaks kujundada.

Soovin kogu kooliperlele ja lastevanematele ilusat kooliaasta algust ja palju häid hindeid.

Arvo Maling, vallavanem

Noorte kunstistuudio alustab

Karksi Noorte Kunstistuudio tervitab kõiki oma õpilasi ja nende vanemaid algava 9. õppeaasta puhul ja teatab, et võtab vastu uusi 9–18 aasta vanuseid huvilisi 27. ja 28. augustil kella 12–16 ning 10. ja 11. septembril kella 14–17.

Õppetöö algab teisipäeval, 14. septembril kell 15 Pärnu mnt. 8.

Täpsem info telefonidel 5649 0889, 5650 6138 ja 433 1209 ning e-mailil erabaah@hotmail.com

Joonistanud KRISLI JAAKSOO (kuivnõel)

Kalle Vister: "Olen uhke, et olen Karksi-Nuia Gümnaasiumi direktor."

Alates augustikuust juhivad Kalle Vister Karksi-Nuia Gümnaasiumi teist ametiaega. Uurin taas valitud direktori käest tema olulisemaid kordaminekuid ja tulevikuplaane.

Millised arengud on gümnaasiumil alates 1999/2000. õppeaastast olnud?

"Eelkõige tooksin esile õpilaste ja õpetajate suhteid. Need on oluliselt paranenud. Õpilased tunnevad, et nende arvamust arvestatakse. Õpetajad omakorda kinnitavad, et õpilased on muutunud avatumaks. Kooli mikroklime on muutunud tunduvalt sõbralikumaks.

Heaks saavutuseks pean ka seda, et õpilastele on antud valiku võimalusi. Gümnaasiumi astmes saab valikainetena õppida riigikaitset ja rootsi keelt. Riigikaitseõpetuse poolest oleme maakonnas üks eesrindlikumaid kooli. Ka infotehnoloogia suuna katsetamine on üsna edukalt käivitunud. Sel kevadel lõpetas esimene lend infotehnoloogia klassi.

Viimastel aastatel oleme teinud koostööd Hispaania ja Saksamaa koolidega. Selle tulemusena on meie õpilastel võimalus oma tead-

misi esitleda ka rahvusvahelisel tasandil. Peagi on Poolas festival, kus meie noored esinevad folklooriprogrammiga."

Kuidas hindad kooli lõpetanute kõrgkoolidesse saamist?

"Võin uhkusega öelda, et aastatega on riigieksamite tulemused tublisti paranenud. Mõnes aines ületab keskmine isegi vabariigi keskmise. Kõrgkoolidesse sisse saamise protsent jääb kusagile neljakümne ja viiekümne vahepeale.

Õpihoiak on süvenenud. Sel õppeaastal oli Karksi-Nuia Gümnaasiumi kümnendasse klassi kandideerijatele nõue, et lõputunnistuse keskmine ei tohi olla alla 3,6. Selle tulemusena komplekteerisime kolmekümne kahe õpilasega klassi, kuhu oli soovijaid ka väljastpoolt Karksi valda."

Milline on gümnaasiumi materiaaltehniline baas?

"Kooli õpikeskkond on muutunud lastesõbralikumaks. Teise arvutiklassi loomine on avanud õpilastele parema juurdepääsu arvutite juurde. Klassiruumi muudetakse pidevalt kenamaks.

(Järg 2. lk.)

• Kalle Vister koos 2003. aasta õpilaste Anita Maksimova ja Kermo Kanguri ning nende vanematega. MARGUS MOISAVALLA foto

SELLE SUVE SUUR-ÜRITUSED

♦ Folkloorifestivalil "Viljandimaa Virred" oli üks esinejaid naaberriigi Läti Kõna folkloorirühm.

♦ Järgmisel kahel fotol on linnapäevade meenutus. Vasakpoolsel on hetk laste mänguväljaku avamisest ja paremal esineb naisrahvatantsurühm "Mari". Üks linnapäevade sisustajaid oli "Lustipill".

♦ Viies foto on 27. jaanijooksust.

♦ Viimasel pildireal on hetk Karksi jaanilaadalt ning udmurtide folkloorirühm Karksi lossivaremetes.

MAIRE TORIMI ja ARVO MALINGU fotod

Vestlusingis oli Riigikogu esimees Ene Ergma

Riigikogu esimehe ringsõit, tutvumaks Kodukandi liikumise ja külalaseltsidega Eestimaa küladest, jõudis ühel esmaspäeval pärastlõunal Karksi valda.

Karksi rahvamaja kogunesid Karksi valla kodanikeühenduste ümarlaua liikmed. Vestlusingis osalesid veel ühenduse "Kodukant Viljandimaa" juhatuse esimees Piret Koorep, Karksi Vallavolikogu esimees Heino Luik, Karksi Valla Kultuurikeskuse juhataja Linda-Maria Arro ja Karksi valla projektijuht Kairi Ong.

Sissejuhatavas osas sai külaline ülevaate Karksi valla kodanike-

ühenduse ümarlauast.

Ene Ergma peatus põgusalt senistel kohtumistel maakondade kodanikeühendustega. Oma vaba ja avatud vestlusega saavutas külaline meiega hea kontakti.

Kuigi kohtumise aeg oli piiratud, jõudsid kõik paarkümmend kohtumisel osalejat rääkida oma ühenduse tegemistest ja vastata spiiiri küsimustele.

Koduvalla seltside töös on palju ühiseid jooni, kuid igaüks on siiski omanäoline ja mitmete tõstatatud probleemide kõrval jäid kõlama optimism ning teotahed. Seltside töö on suuresti projektipõhine ning see-

tõttu tunti suurt puudust riigi toetusest kohaliku omaalgatuse programmi näol.

Riigikogu esimees tunnistas viga ja lubas aidata kaasa programmi kiirele käivitamisele. Riigi eelarves on selleks raha, kuid see seisab paari ministereerumi taga.

Pärast Lille-Astra Arraste kohaliku pärimuskultuurilase tegevuse lühitutvustust tundis Ene Ergma nõunik Anneli Entson huvi mulgi keele vastu. Asta Jaaksool on alati mõni mulgimurdeline lugu varuks ja seekordki pajatas ta oma lähedas murdekeeles ühe August Kitzbergi kirjalo.

Vallavolikogu esimees Heino Luik kiitis valla kodanikeühendusi nende tegemistes koduvalla heaks ja soovis head koostööd vallavolikoguga. Ta tänas Riigikogu esimeest ja tema nõunikku Karksi vallale osutatud tähelepanu eest ning andis külalistele vastvalminud Karksi valda tutvustava värvikülalase trükise.

Kohtumise lõpul viis Anne Kaljumäe külalised teise majatiiba, kus on käimas ehitustööd SAPARD-i rahastatud Karksi Kultuuriseltsi projektiga muuseumi ja olmeruumi rajamiseks.

Helve Joon

KARKSI VAL-LAVALITSUSES

3. augusti istungil

♦ Kinnitati juulikuul toimetulekutoetuse saajad ja määrati toetus 86 taotlejale kogusummas 57 729 krooni. Ühekordne sotsiaaltoetus määrati 6 abivajajale kokku 15 500 krooni.

♦ Otsustati teha Viljandimaa Keskkonnateenistusele ettepanek väljastada aktsiaseltsile "Textuur" välisõhu saasteluba Tööstuse t. 3a territooriumil Karksi-Nuias.

♦ Anti aktsiaseltsile "Textuur" ehitusluba 4 kuivatuskambriga puidukuivati "Secea" püstitamiseks Tööstuse t. 5 kinnistule ja Karksi kultuurikeskuse soojatrassi rajamiseks Karksi-Nuias.

♦ Kinnitati Karksi valla haldusterritooriumil paiknevate maksustamisele kuuluvate maatükkide maksustamishinna aktid nr. 1 kuni 42.

16. augusti istungil

♦ Kinnitati Karksi Valla Kultuurikeskuse struktuur.

♦ Kehtestati Karksi-Nuia Muusikakooli õppeastu õppeaastas alates 1. septembrist 2004 järgmiselt: eelkool – 1–2 õppeaastat 400 krooni; põhikool – noorem aste 1.–4. õppeaastani 1600 krooni; põhikool – vanem aste 5.–7. õppeaastani 1200 krooni.

♦ Määrati augustis toimetulekutoetus 90 taotlejale kokku 66 654 krooni ja ühekordne sotsiaaltoetus 15 abivajajale kokku 6900 krooni. Lasteaia toidutoetus määrati 3 lapsele ja maamaksu toetus 3 majanduslikult vähekindlustatud isikule kokku 700 krooni.

♦ Määrati projekteerimistingimused Arikülas Remsi mastalajaama ja elektriühiliini projekteerimiseks, Tuhalaane külas Ojastu kinnistule elektriühiliini rajamiseks projekteerimiseks ning Leeli külas Paju talu mastalajaama ja elektriühiliini projekteerimiseks.

♦ Anti ehitise kasutusluba aktsiaseltsi "Nuia PMT" viihallile (Ettevõtluse 2) kasutamise otstarbega muu tööstusharu tootmishoone ja kauplus.

Kalle Vister: "Olen uhke, et olen Karksi-Nuia Gümnaasiumi direktor."

(1. lk. järg)

Ujulat võivad pidevalt kasutada ka soovijad väljastpoolt kooli ja valda. Meie spordikompleksi on kaasajastatud ja söökla on remonditud tänapäeva nõuetele vastavaks.

Kõik positiivne kooli arengus on saanud teoks suuresti tänu valla toetusele, ilma milleta ei oleks midagi toimunud."

Milliseid arenguid Karksi-Nuia Gümnaasiumis lähiaastatel näed?

"Huviringide tegevus tuleks läbi analüüsida ja mitmekesistada. Tahame õppeprotsessi kooli seinte vahelt välja viia ning rakendada õues õppimise ideed. Rõhku tuleks panna erinevatele projektidele, mis tooksid raha juurde.

Kooli tervishoiusüsteemi tuleks hakata järk-järgult kaasajastama. Õppekavad on plaanis muuta atraktiivsemaks.

Sellest õppeaastast käivituvad kohustuslikud arenguvestlused nii õpilaste kui õpetajatega, et süvendada koostööd kodudega. Põhiidee on teadvustada lapsele ja tema vanematele oskust end analüüsida."

Kalle Vister ütleb, et Karksi-Nuia Gümnaasium on Eesti haridusmaastikul nimetamisväärne kool ning tal on hea meel tõdeda, et direktorina on ta suutnud seda taset hoida.

Karina Loi

Gümnaasiumi info

Õpikuid jagatakse kooli raamatukogus kella 9–13.

1. septembri aktused

2.–12. klass kell 9
1. klass kell 10

* * *

Muusikakoolis toimub kooliaasta avaaktus neljapäeval, 2. septembril kell 13.30.

SEPTEMBRIS

♦ 2. septembril kell 18 Karksi-Nuia Rahvapargi parkimisplatsil tsirkuseetendus.

♦ 4. septembril kell 19 Karksi-Nuia rahvamajas "Ugala" teatri etendus "Aastapäeva pidu".

♦ 18. septembril Polli külapäev "Lilled ja muusika".

MUUMIDE LAAGRISUVI

Karksi Lastekaitse Selts korraldas sel suvel kaks laagrit, mis pakkusid tegevuslusti 84 lapsele.

12.–23. juulini toimus Karksi külas valla laste töö- ja puhkelaager.

Töö- ja puhkelaagris osalejatel oli võimalik omandada esimene töökoogemus: nad puhastasid kiviaeda ja korrastasid parki, võttes vastutuse endile usaldatud tööülesannete täitmise eest. Tööga kaasnes ka meelelahutus – rebaste ristimine, võrkpall, järve- ja stiilipidu, maastikumäng, rattaralli jpm., mida korraldati pärast 4-tunnist tööpäeva. Kõik laagris osalejad said maitsva lõuna ja üllatuse – laagrilise rätt-mütsikese ja sõidu malevate kokkutulekule Vanaõuele koos osalustasuga.

Kokkutulekul Vanaõuel 28.–30. juulini pälvis Karksi malev üldkõnakuvoites esimese koha. Juba teist aastat järgemööda ilmnes, et Karksi valla lapsed on üle kõige nii spordis kui ka isetegevuses. Meie valla lapsed on tublid, hakkajad ja seltskondlikud. Kõlama jäi laagriliste lõoklause: "Me oleme muumid ja me ei püsi ruumis! Kus viga silma riivamas, seal meie käd aitamasi!"

Laagris osales 32 noort, kes said tehtud töö eest ka taskuraha.

Tänuõnad neile, kes leidsid oma pere või puhkuse kõrvalt aega jagada seda meie valla lastega, et kinkida neile tore töölaagrisuvi.

Kordaläinud projekti "Karksi malev 2004" tänuõnad pälvivad Eneli Pöder, Ele Kuhu, Heddy Bergstein, Rain Ekbaum, Maie Palu ja Raul Loit. Töö- ja puhkelaagrite panid toetava õla alla Karksi vald ja Viljandi Maavalitsus – neile suur tänu!

10.–15. augustini osales 52 noort Pivarootsi suve- ja keskkonnalaagris "Lepatriinu lend!"

Lastekaitse liidule kuuluv laager on omalaadne, mille teevad eriliseks sealne puutumatu loodus ja laagri eraldatus.

Laagrilistele avanes võimalus võtta osa ja avardada ning kujunda oma teadmisi keskkonnanahojdliku tarbimise eluviise järgides. Ühelt leiti võimalusi laagri jooksul tekkinud jääkmaterjalide taaskasutamiseks.

Laagrilisi paelusid seiklusrada ja ronimine mägironimiseinal, ujumine soojas merevees ja kehamaalingud, mitmesugused teatavõistlused, hularõnga- ja korvpallivõistlused, õhtuvad diskod ja grilliõhtud ning loomulikult pulmad. Laagrilised said neli korda päevas süüa ja ühel õhtul käia mõnuses maasauanas.

Selle suve parimaks vahetuseks Pivarootsis kuulutas laagriülem Katrin Kadakas Karksi laagri "Lepatriinu lend" nii oma tegevuskava kui ka noorte osavõttlikkuse ja heasoovlikkuse poolest.

Projekti juht Ele Kuhu tänab laagri kasvatajaid, kes tegid tänuväärset tööd ning jagasid lastele südamlikkust ja turvatunnet. Aitäh, Eneli

● Kõige suuremat huvi pakkus laagrilistele ronimissein.

KAJA ROOSMAA fotod

Pöder, Varje Pöder, Kaja Roosmaa, Rain Ekbaum! Suur tänu kolmele koostööpartnerile – lastekaitsele, Karksi vallale ja Keskkonnainvesteeringute Keskusele, kes kiitsid heaks ja toetasid seltsi nimel esitatud projekte.

Eredad hetked laagrisuvest toovad nii mõnelegi laagrilisele naeratuse näole. Olgu need rõõmukillud laagrisuvest meie seltsi poolt teile, lapsed, kingituseks kooliteele.

Ele Kuhu

Malevate kokkutulekul Vanaõuel esikoha pälvinud maleva laul KARKSI MALEV 2004

Jou, krae, ma räägin sinuga, vaata mulle silma, pane prillid ette, muidu üldse jääd neist ilma. Su ees karmi moega kaks Karksi maleva poega, ülemise metsatuka suuremat orja.

Mul on rikkust, mul on vaesust, aga tööd raban ikka, hei, sina, tule tööle meie sekka. Kuid kui kõnniteeäärte rohimisest tuleb mulle radikulii, kas lahendust selle vastu mingit leiab siit?

Malevlane olen ja malevlaseks jään, olen malevlaseks loodud. Malevlane olla on uhke ja häää, oma vaarisa moodi.

Autor Argo Öövel

● Pildil on kehamaalinguid saanud (vasakult) Kristi Paimla, Martin Sarv ja Mariann Kruuse.

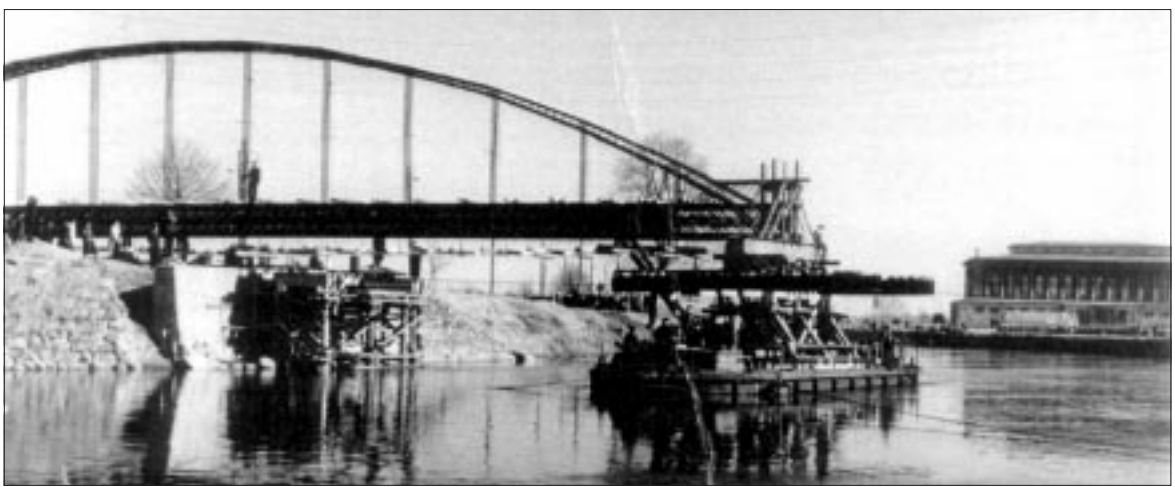
Õnnitleme sünnipäeva puhul!

1. september	Laine Kivisild	Karksi-Nuia	65
8. september	Emmeline Jänes	Pärsi	92
8. september	Enn Aasna	Karksi-Nuia	65
11. september	Arnold Aaostik	Karksi-Nuia	80
14. september	Leida Luik	Pärsi	65
15. september	Erna Tammsaar	Ainja	75
16. september	Ants Puidet	Poll	65
22. september	Lehte Jaakson	Äriküla	80
26. september	Taimi-Viive Rõigas	Karksi-Nuia	65
28. september	Aino Kaun	Karksi-Nuia	70
29. september	Emilie Lattik	Lilli	85
29. september	Zinaida Palm	Karksi	80
29. september	Koidula Mägi	Karksi-Nuia	70
30. september	Endel Reinbach	Karksi-Nuia	70
30. september	Miloi Treffner	Oti	65

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

14. juunil sündis Pöogle külas Imbi Univere ja Martin Torma perre tütar TRIINU HELENE.

1. juulil sündis Karksi-Nuias Inga Tselištševi ja Inrek Lutsu perre tütar EMMA-LOTTA.

● 1959. aasta 18. juunil alustati Tartus jalakäijate silla terrassörestiku kohale paigutamist. Ajaloolise Kivisilla ohkimisest oli kulunud 18 aastat.

Esimesed sõjajärgsed

Mõni päev pärast Jalta konverentsi lõppu, ööl vastu 14. veebruaril 1945 sooritasid Briti-Ameerika õhujõud ranga pommirünnaku Elbel asuvale Saksimaa kuningate kunagisele residentsile Dresdenile. Rünnaku tagajärjel hävis kolmveerand hoonetest, sealhulgas arhitekt Pöppelmanni aastail 1711–17(22) rajatud barokne ansambel "Zwinger" ning Semperi 1838. aastal projekteeritud ooperimaja ühes kuulsas maali-galeriiga. Hiljem on Dresdeni pommitamist võrreldud Hiroshima hävinguga.

Tartus Tiigi tänava jahuveski omaniku juures teenijana töötanud Lonny Aken meenutab: "Pögenesin koos pererahvaga 1944. aasta augustis Saksamaale. Pääaegu pool aastat elasime Ida-Preisimaal. Rinde lähenedes asusime pögenikerongi, et sõita lääne poole. Paar kilomeetrit enne Dresdenit rong peatati, sest oli alanud liitlaste õhurünnak. Nägin taevas hõljuvaid "jõulupuid", nagu see oli olnud Tartus aasta varem. Algas süütepommide sadu, puhkesid tulekahjud. Seejärel saabus paus, arvatavasti selleks, et tuli leviks ja tuletorje tänavaile tuleks. Järgnes uus pommitajate laine, heideti alla juba võimsamaid fuggassomme. Plahvatuste mürin ja lõõmava tule kohin kostsid meieni. Üksikud linnast põgenenud rääkisid tuhandetest ohvritest. Isegi asfalt olla põlenud ja polevat jätkunud õhku hingamiseks."

Mõni päev pärast suurpommitamist põletati linnaväljakutele tehtud tuleriitadel hukkunute laipu.

Eesti NSV ajalehed keskendusid võitlusele "fašistide sabarakkudega", kes olla "pugenud lambanahka, kuid aeg-ajalt näitavad uuele korrale kiskjahambaid". Erilise löögi alla võeti "võõra tööjõu eksploateerijad", keda leidis nii maal kui linnas. Võimud kartsid, et kevadkülv võidakse nurjata.

18. veebruaril ajalehtedes trükiti üle kahe lehekülje EK(b)P Keskkomitee sekretäri Nikolai Karotamme Haapsalus Läänemaa valdade esindajatele peetud kõne tekst "Kõik jõud tänavuse kevadkülvil heaks ettevalmistamiseks". Kõne alateemad olid maareform, MTJ-de loomine, viljaseemne, väetise ja sepaõie hankimine, riigi- ja abitalundite rajamine, külavolinike, poliitikutajate ja naiste osalus.

Kollektiive kohustati arutama 20. veebruaril ajalehtede juhtkirja "Nõukogude aparadi töökultuur". Selles asetati pearõhk "direktiivide täitmise kontrollile, kindla tööplani olemasolule, poliitilisele suhtumisele igasse nähtusesse ning vajadusele

töö tulemusi ette näha". Kokkuvõtte kolmas: "Mitte viriseda, vaid tubli tööga ületada raskused." Esines ka ähvardavamaid ütlushi, nagu: "Kas olete meiega või meie vastu?" või "Kui vaenlane ei alistu, siis ta hävitatakse!"

Ilmuma hakanud satiiriajaleht "Pikker" trükkis Romulus Tiituse, Redo Randeli, Jaan Jensenini ning Mart Pordi karikatuure ja vesteid. Pilkeobjektideks kujunesid lohakad kojamehed, laisad vallaametnikud, kohvikus mõnulevad daamid ja kätemaksumihimused värisevad natsid.

Andekaim karikaturist Vello Agori (Gori) sooritas 7. oktoobril 1944 repressioonide kartuses enesetapu. Tema värvikad karikatuurid Stalinist, Leninist ja Eesti juunikommunistidest olid ilmunud 1943. ja 1944. aasta "Eesti Sõnas". Kuigi autori nimi puudus, võis stiilist aru saada, kes need joonistas.

Ennesõjaaegses "Päevalehes" lisas "Krat" karikaturistina töötanud ja 1937. aastal surnud Otto Krusteni vend, "Eesti Sõna" ajakirjanik Pedro Krusten põgenes koos sakslastega Läände.

Varakevadel, viimase lumega maeti ümber Mõisakülas ja Vana-Karistes neid, kelle olid saksa käsilased 1941. aasta juulis ja augustis mõrvanud. Halliste kiriku lähedale, surnuaial väljapoole kaevati läheltikku neli ühishauda, kuhu sängitati puusärgid ligi saja ümbruskonnast pärit inimese surnukehaga. Hauale pandi punaseks värvitud puust oobelisk, tipus plekist viisnurk. Aastaid hiljem asendati see kivist mälestussambaga. Kahjuks puuduvad sellel mõrvatute nimed ja selgitav tekst.

12. aprillil 1945 suri USA president Franklin Delano Roosevelt. Alates 1932. aastast oli teda valitud neli korda järjest presidendiks, viimati 1944. aasta detsembris. Roosevelt oli saanud 25,6 miljonit, vastaskandidaat Dawey 22,5 miljonit häält. Pöetud lastehalvatuse tagajärjel oli Rooseveltil alates 1921. aastast kõndimine raskendatud. Oma puuet püüdis president varjata spetsiaalsete jalatugede ning eri konstruktsiooniga kõnepultide kasutamiseiga.

USA presidendiks vannutati senine asepresident Harry Truman, kes sai tuntuks kui äärmine antikommunist. Truman algatas "külma sõja" ning oli üks NATO loojaist. Trumani käsul heideti tuumapommid Hiroshimale ja Nagasakile, kaudne eesmärk oli hirmutada Stalinist. 1950. aasta suvel alustas USA Trumani käsul sõda Koreas.

Poolest õppeaastast sattus allakirjutanu õppima teise klassi. Opetajad

leidsid, et lugemine, kirjutamine ja rehendus esimese klassi õppekava ulatuses on selged. Alguks teises klassis osutus päris raskeks, sest tuli muretseda uued õpikud. Vanema klassi poisilt Harri Nõlvakult sain saksa-aegse matemaatikaülesannete kogu, kahjuks puudus seal selgitav tekst. Et ema asus õpetajana tööle Abja Keskkoolis ja isa oli hõivatud elusloomade vastuvõtuga, pidin ise kooliülesannetega hakkama saama.

Tinti tegime keemilise pliiatsi südamiku või eriliste tinditablettide lahustamisega piirituses. Kaasas kantavaks tindipotiks sobis keermestatud korgi ja tihendiga firma "Pelikan" tindipudel, pinaliks aga plekist "Faber" pliiatsite karp. Head suled olid eestiaegsed roosteavad "Iridinoid" ja "Bene". Saksa ajal ostetud täitesulepead ei lubatud koolis kasutada, pidavat käekirja rikkuma. Kehvematel peredest pärit õpilastele jagati puutallaga ja presendist pealsetega puutalpaad.

Opetajatel oli puudus punasest tindist. Nurusin emalt pudelikese tindiga, mille viisin õpetajale. Nii sai ta kirjalikke töid parandada. Joonistustunniks otsisin välja vanad värvipliiatsite jupid, rohelist tooni sai sinise ja kollase koosmõjul.

Ema oli juba 1920. aastatel Tartu Tütarlaste Gümnaasiumis õppides väga hea joonistaja, tema õpetaja oli olnud kunagist ETV kunstisaadet "Ars Longa" juhtinud professor Leo Soonpää.

Ema andis karbitäie eri värvi pastellkriite ning suure valiku akvarellvärve. Nii valmisid üsna head joonistused, mida pandi ka kooli seinale. Koolikotti pidi mahtuma ka paberisse keeratud kahekorndevõileib, vahel praetud muna või peki-viil. Kohvi jaoks sobis Viljandi Likkööri- ja Veinivabriku "Alko" pooleliitriline keermestatud korgiga lapik-kumer klaaspudel.

Vihikute ja õpikute ümbrispaberiks kasutasime ajalehti. Tuli jälgida, et Stalinist pilt nähtaval poleks. Ümbrispaberile kleepisime valge paberitükki nõutud andmetega.

Õpilastele jagatud uued suled olid kõvad, kriipisid paberit, kõvad olid ka kustutuskummid. Häid pehmeid kumme ja värvipliiatsite komplekte võis osta alles 1980. aastate lõpul. Praktilisteks osutusid universaalsed sullepead, mis koosnesid plekkitorukesest ja mõlemas otsas ümberpööratavast otsikust, üks sulega, teine pliiatsijupiga.

Importpastapliiatsid müüdi juba 1951. aastal, neil puudusid aga vahetussüdamikud. Nõukogude tööstus ei suutnud aastakümneid valmistada odavaid töökindlaid kuulotsikuid. Müügile tulid pasta-pliiatsid 1960. aastate lõpul.

Ahto Jänes

Politsei teated

1. juulist kuni 15. augustini on Karksi konstaablipiirkonnas (Karksi-Nuia linn ja Karksi vald) registreeritud toimepandud kuritegude kohta 5 avaldust. Samal ajavahemikul on registreeritud ka 3 avaldust väärtegude kohta.

Piirkonnas tabati 7 alkoholihoobes sõidukijuhti ja 1 lubadeta juht. Politsei sai ka 5 väljakutset, kus oli tegemist rahu rikkumisega eluruumides.

Tabati 4 alaealist, kes olid tarbinud alkohoolset jooki, ja 16 isikut, kes viibisid alkoholihoobes avalikus kohas.

Registreeritud teated

1. juulil kell 17.40 peeti Karksi vallas Valga-Uulu maanteel kinni sõiduauto, mille pagasiruumist ja salongist leiti 1300 pakki maksumärgiga märgistamata sigarette.

3. juulil sõitis Karksi vallas Val-

ga-Uulu maanteel kraavi sõiduauto, mille juht oli alkoholihoobes.

Õöl vastu 6. juulil lõhuti Karksi-Nuias Pärnu maanteel asuva toidukaupluse väliskuse piita. Kauplusesse sisse ei murtud ja midagi ei varastatud.

7. juulil kell 15.33 toimus liiklusõnnetus Karksi-Nuias Veetorni tänaval asuva maja ees, kus jalgratast juhtinud noormees sõitis hooletusest tagant otsa maja ees seisvale sõiduautole. Jalgrattur paiskus vastu sõiduauto tagumist klaasi, mis purunes. Jalgrattur ise pääses kriimustustega.

10. juulil toimus liiklusõnnetus Ainja külas Valdre objekti teel: kurvis pörkasid kokku kaks mootorrattast. Sõidukid olid registreerimata ja juhid juhiloata. Ühe mootorratta tagaistmel istunud sõitja sai kokkupõrke tagajärjel kehali vigastusi ja viidi Viljandi haiglasse, kust lubati pärast esmaabi andmist kodusele ravile.

14. juulil peeti Karksi-Nuias Äri-

maja toidukaupluses kinni mees, kes püüdis varastada 0,5 l Gin Long drinki maksumusega 14.10 krooni. Alustati väärteomenetlus. Sellise teo eest on nähtud ette rahaträhv kuni 18 000 krooni või arest.

19. juulil õhtul avastas Paanikse metskonna metsnik, et Karksi vallas Mõisavariku metsas on pandud toime ebaseaduslik metsaraie. Metsniku sekkumise tõttu jäi vargus lõpule viimata.

29. juulil avastas üks Karksi-Nuia elanik, et tema maja kõrval asuvast aiast on ära viidud lilli. Need leidis ta teise maja ees asuvast liivakastist. Teoga said hakkama kaks alaealist tüdrukut.

Augusti algul on varastatud Univere külas traktoril aku.

7. augustil kukkus Karksi-Anikatsi teel alkoholihoobes jalgrattur ja sai kehali vigastusi.

Juulikuus sai politsei mitu teadet aiamaadelt aedvilja varastamise kohta. Lisaks varastamisele oli aedades (järg 4. lk.)

● SPORT ●

Valla viiendad meistrivõistlused

Mart Kursi eestvedamisel peeti 21.–22. augustini viiendad Karksi valla meistrivõistlused.

Kümnevõistlust alustas 20 võistlejat ning üksikaladelgi oli hulga osavõtjaid. Kahepäevase võistluse võitis meistriklassis Erlis Erreline, järgnesid Andres Liiviste, Kristjan Kütt, Martin Mooses, Enn Pokk, Martin Elming ja Jaak Israel.

Harrastajate klassis võidutses Andrus Looskari, kellele järgnesid Aivar Lääne, Harly Pelisaar, Anti Vutt, Anti Looskari ja Erik Casar. Nooremates klassides võitsid mitmevõistluse Epp Elias, Sten Sarv ja Mikk Metsa.

Kõige pisemate seas paistsid silma Laura Sinimets, Berit Tugi, Emma-Loore Tae, Raimond Israel ja Janno Ligur. Kokku oli rajal 109 võistlejat ja 18 kohtunikku.

Auhindade eest hoolitsesid "Nuia PMT", Abja Tarbijate Ühis- ja "Ühispank".

Karksi valla poolt olid võitjatele nägusad medalid ja karikas. Korraldamise raskused kandis Karksi-Nuia Spordikool.

Leo Liiber

* * *

Tänavuse maakonna omavalitsustöötajate spordipäeva korraldas Karksi vald "Kopra" turismitalus. 18 võistkonna mõõduvõtmises saavutas Karksi vald 3. kohta, päeva parimaks osutus Kolga-Jaani vald.

Muu hulgas võisteldi ka kanu- sõidus.

Jõulumäel

Karksi-Nuia Spordikooli lapsed puhkasid ja treenisid Pärnumaal Jõulumäe tervis- ja spordikeskuses. Laager läks korda juba sellepärast, et selle suve parimad ilmad mahutasid laagrisoleku aja sisse. Meie käsutuses olid heas korras spordi- baas, võrratu männimets huvitava jooksu, ratta- ja rulluisuradadega. Laagrisolijatel oli võimalus nautida rannamõnust.

Leo Liiber

● Jaanijooksu meenutus. Selle võitis Meelis Aasmäe. MAIRE TORIMI foto

● Alumisel pildil on esiplaanil Karksi valla kanuuvõistkond. KADRI MALINGU fotod

"Karksi Ratsu" 2004

Augustikuu esimesel laupäeval toimus gümnaasiumis tugevakoosseisuline kiirmaleturniir, millest võttis osa 288 maletajat üle riigi. See turniir kannab nimetust "Karksi Ratsu" ja on endise "Kõrgemäe Vankri" nimelise turniiri jätkaja.

Tänu kohaliku maleentusiasti Ivan Mõndresku jõupingutustele on turniirist läbi aegade ikka tugevaid maletajaid osa võtnud. Ka seekord ei olnud neist puudu. Kohal olid praegu valitsev Eesti meister Meelis Kanep (reiting 2512), temast natuke nõrgem vend Siim Kanep (2221), mitmekordne Eesti eksmeister Hillar Käner (2305) ning Gert Elmaste ja Tanel Kuldsepp Viljandist. Tulemas oli ka suurmeister Kaido Külaots, kuid esialgu lükkus see au turniiri korraldajatele järgmisest aastasse.

Üks haruldasemaid osavõtjaid oli Eesti Maleföderatsiooni presidendini Carmen Kassi isa Viktor Kass, kes saavutas lõpuks turniiritabelis 9. kohta jagamise.

Turniiri võitis eettearvatult Meelis Kanep 7,5 punktiga 9 võimalikust. 2.–4. kohta jäid jagama 6,5 punktiga Siim Kanep, Hillar Käner ja Karksi vallas elunev – seega parim karksilane Rein Ruus, kes sai selle eest veel väikese lisapõuuse preemia näol. Nendele järgnesid 5,5 punktiga Marek Kolk, Gert Elmaste, Tarmo Tuul ja teise karksilane Ivan Mõndresku.

Veel võtsid kohalike turniirist osa Paul Pöder, Enno Johansoo ja Mati Saks, kes said punkte natuke vähem. Ainsa naismaletajana osales raplalanna Kai Naurits, kes tuli meeste hulgas 20. kohale ja sai selle eest eriauhinna.

Osavõtjatele turniir meeldis ja loodame traditsioonide jätkumist. Auhinnaraha ja söögilaua eest tänan sponsoreid Karksi Vallavalitsust ja AS "Monopoli".

Et maletajad on ka nalja armastav rahvas, siis lisan lõpetuseks ühe tõesti sündinud loo mõõdunud talvest, mida igauks võib ka anekdoodina tõlgendada.

Viljandi maletaja Elmaste sõitis oma autoga Lätimaale Valmierasse turniirile. Lilli piiripunktis peeti ta kinni, nagu piiri ületamise kord ette näeb, ja küsiti: "Noormees, mida te üle piiri toimetate?" Emmaste vastanud, et kanepit. "No kuidas nii, see on ju nii keelatud narkootikum, et sellest ei tohi üldse rääkida, mis siis veel üle piiri viimisest kõnelda."

Aga Elmastel istusid tagaistmel kaks venda Kanepid! Elmaste oli aus mees ja rääkis kõik ära.

Heino Luik, vahel kah maletaja

Margus Hundil on olnud hea suvi

Kõigepealt tuli Margus mitmekordseks Eesti meistriks oma vanuseklassis. Püstitatud on uus vabariigi rekord kuulitõukes 5 kg raskuse kuuliga 20 m. Järgnesid pikk ketta- kaar Itaalias ja tubli kuues koht MM-il. Seda kohta tuleb eriti hinnata, sest noormees võistles temast kaks aastat vanematega ning Margusel on võimalik samas vanuseklassis veel kaks aastat võistelda.

Ja siis see tuli – 69,50 m Balti

matšil. Tulemus on saavutatud 1,5 kg raskuse kettaga ning on uus maailmarekord oma vanuseklassis.

Palju õnne, Margus! Samas kasutan võimalust õnnitleda Marguse ema Eda Hunti ja tema treenerit Rein Ahunit, sest tänapäeva sport on meeskonnatöö.

Edu edaspidiseks soovides kõikide põldlahoidjate nimel!

Leo Liiber, spordikooli direktor

Politsei vihjetelefon on 433 8995.

Ostame kasvavat metsa ja metsamaad, hind kuni 120 000 krooni hektar, ka läbi raiutud ja hüpoteebiga. Ettemaksu võimalus, abi asjaajamisel. Telefon 5615 0680, 511 0415, 489 4055, faks 633 5576. Rapla, Tallinna mnt. 14, kab. 332.

Ostame kunsti (õlimaalist, graafika, joonistused). Hind soodne, tasumine kohe sularahas. GSM 526 7907. Meelis.

Ostan kasvavat leppa, haava- ja lepapalki. Info tel 5664 2061.

Üürin korteri Karksi-Nuias. Info tel 5390 7568.

Müüa 4-toaline ahiküttega korter Lõuna tänavas. Samas ostan 2-toalise korteri Karksi-Nuias. Info tel. 5814 4898

Müüa sõodajahu. Info tel. 5347 0162. Renno.

Vabandame!

Vallavanema vastuvõtul olid parimate õpilaste hulgas ka Klaid Melnikov, Raili Paju ja Sigrid Koorep.

● Pildil on (vasakult) Kentis Loi, Kristo Savioja, Jaan-Raigo Värk, Jaanis Talv ja Sander Paimi. MAIRE SALA foto

Suvi kalmistutel

Rahumäe kalmistu sai 27. juuniks uue monumendi. "Hingelin- dade kivi" on mälestuseks neile, kes pole jõudnud kodumaa mulda.

Mälestuskivi pühitses kalmistupühäl Karksi Peetri koguduse õpetaja Kalle Gaston.

Karksi Muinsuskaitse Seltsi projektis "Nädal igal kalmistul" osalesid juuni- ja juulikuus mitme kooli õpilased.

Tänuväärset tööd on teinud platside hooldajad igal kalmistul. Edgar Puidet ehitas Papi kalmistul mitukümmend meetrit ilusat piirdeaeda. Praegu ongi kõige kaunima üldvaatega Papi kalmistu. Suur tänu ka Olev Rauskile!

15. augustil toimus aga kolmandat aastat ilmalik kalmistupüha.

Maire Sala, valla kalmistute hooldaja

Kliinik ootab teismelisi tüdrukuid uuringutele

Tartu Ülikooli Kliinikumi Nahahaiguste Kliinik ootab 10–15-aastaseid terveid tüdrukuid kaasa lööma rahvusvahelises uuringus, mille eesmärk on tõestada herpesvaksüüni efektiivsust ja ohutust ka tütarlastel.

Uuringu käigus vaktsineeritakse tüdrukuid kolm korda poole aasta jooksul ja jälgitakse neid veel hiljem kuue kuu jooksul.

Eestis on laste genitaalherpese vastase vaktsineerimise kliinilise uuringu heaks kiitnud nii Eesti Ravimiamet kui Tartu Ülikooli Inimuuringu Eetikakomitee. Rahvusvaheliselt on uuringu heaks kiitnud USA Toidu- ja Ravimiamet ning

toimub selle kontrolli all.

Uuringus osalemine on vabatahtlik, nii lapsevanem kui laps annavad selles osalemiseks kirjaliku nõusoleku. Igal ajal uuringu kestel on võimalik osalemine katkestada.

Uuringus osaleja sõidukulud kompenseeritakse. Arstilt on võimalik saada infot ja konsultatsiooni uuringut tegeva keskuse kullul.

Uuringusse registreerimiseks ja täpsema info saamiseks pöörduda hiljemalt septembrikuu jooksul dr. Airi Pöder, SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Nahahaiguste Kliinik, 5346 5000 kella 12–13 ja 18–19 tööpäevadel.

Küsimustele vastab Tartu Ülikooli kliinikumi nahahaiguste kliiniku arst-õppejõud Airi Pöder

Genitaalherpes on üks levinu- maid nakkushaigusi, mille põhjustab inimese lihtherpesviirus, sama, mis põhjustab külma villi huultel. Genitaalherpes põhjustab ebamugavust ja valu, lisaks kipub see haigus sageli korduma.

Kui inimesel on genitaalherpes, on tal suurem tõenäosus nakatuda kõigisse sugulisel teel levivatesse haigustesse, sealhulgas AIDS-i; sünnituse käigus võib toimuda vast- sündinu nakatumine, põhjustades raskeid viirusinfektsioone, mis võivad lõppeda vastsündinu surmaga.

● **Kuidas on võimalik genitaalherpese levikut vältida?**

Genitaalherpese leviku piiramine ongi võtmeküsimus. Et pole võimalik seda haigust täielikult vältida, on haiguse kontrolli all hoidmiseks kolm võimalust: viirusevastane ravi (supressioonravi); seksuaalharidus (kondoomide kasutamine); vaktsineerimine (kliiniliste uuringute staadiumis).

● **Kas genitaalherpese vastu on olemas vaktsiin?**

Jah, genitaalherpese vastu on ole-

mas vaktsiin, aga paraku on selle kasutamine võimalik ainult kliiniliste uuringute piires.

● **Miks tehakse uuring tütarlastel?**

Täna on "GlaxSmithKline" välja töötatud herpesvaksüüni tõestanud oma efektiivsust ja ohutust kolmeteistkümnemes kliinilises III faasi efektiivsus- ja ohutusuuringus, mida on tehtud peamiselt täiskasvanud naistel. Seni on vaktsineeritud 11 688 täiskasvanut ja 362 teismelist, kelle puhul vaktsiin osutus ohutuks.

Et nimetatud vaktsiin on eelkõige tõhus neile, kel pole varem esinenud külma villi huultel ja kes ei ole alustanud suguelu – on mõttekas vaktsineerida eelkõige lapsi ja noori.

● **Kas uuringut tehakse ainult Eestis?**

Tegu on ülemaailmse uuringuga. Osalevad tütarlapsed USA-st, Kanadast, Austraaliast ja paljudest Euroopa riikidest, sealhulgas Prantsamaalt, Suurbritanniast, Saksamaalt, Hollandist, Hispaaniast, Norrast, Taanist ja Rootsist.

GEENIVARAMU JÄTKAB ANDMETE KOGUMIST

Geenivaramu taaskäivitab geenidoo- norite andmete kogumise maa- konniti alates augustist. Viljandi- maal on taas võimalik geenidoo- noriks hakata septembris.

Eesti Geenivaramu peatas vaba- tahtlike geenidonorite andmete kogumise ajutiselt kevadel, sest läbi- rääkimised rahastamist korraldava firmaga "EGeen" venisid. Nüüd võimaldab eraldatav raha sellel aastal koguda paari tuhande geenidoo- nori andmed.

Praeguseks on juba kogutud ligi- kaudu kümne tuhande geenidoo- nori terve-, sugupuu- ja geeniand- med ning kogu on piisavalt suur, et alustada teadusuuringuid. Geeniva- ramu on saanud juba kolm taotlust andmete kasutamiseks teaduslikes uurimistöodes.

Geenivaramu osaleb jätkuvalt rahvusvahelise geeniprojektide ühenduse töös. Juuni alguses toimus Helsingis ja Tallinnas ühendu-

se kolmas kohtumine. Arutelude käigus töid kohtumisel osalejad es- kujuks just Eesti Geenivaramu pro- jekti nii andmekogumise korraldu- se, andmete kvaliteedi kui inimeste kaasamise poolest.

Ühendus loodi aasta tagasi ning sellesse kuuluvad peale Eesti Geeni- varamu veel Kanada ja Suurbritania geeniprojekt ning mitme Euroopa riigi kaksikute projekt. Üldine suund on sama – leida seoseid geenide ja haiguste vahel. Suurima huvi all on tavalised levinud haigused, näiteks südamehaigused, vähk- töbi, suhkurtõbi, liigesepõletikud, astma jpt.

Kui on Geenivaramu projekti kohta küsimusi, palume helistada meie infotelefonile 7 440 200 või saata küsimus e-posti aadressile geeni- varamu@geenivaramu.ee.

Aire Koik,

sihtasutuse Eesti Geenivaramu teabejuht

POLITSEI TEATED

(3. lk. järg)

ka rüüstatud ja peenarde peal sõt- kutud. Selline tegevus näitab hooli- matust teiste inimeste töö suhtes.

Karksi-Nuia linnapäevade pidus- tused mõõdsid politseile rahulik- kult. Avaliku korra ja turvalisuse ta- gamiseks tegi politsei operatsiooni, milles osales 4 politseiametnikku ja 4 abipolitseinikku. Selle käigus ta- bati üks alkoholijoobes sõidukijuht. Oli ka väiksemaid rikkumisi, mille puhul piiriduti suulise hoiatamise- ga.

Annika Välja, Karksi konstaablijaoskonna spetsialist Riho Rei juhtivkonstaabel

KARKSI VALLA INFOLEHT. Karksi-Nuia Postkontor, 69102. Toimetus: Maire Torim (toime- taja, tel. 435 5523, fax 435 5522, e-post maire.torim@karksi.ee), Heiki Arro, Inge Dobrus, Helve Joon, Erika Krjutškova, Olav Renno ja Ülle Roomets.